

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 077 44 22 929, fax. 077 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl
Bezpłatna infolinia 0 800 88 11 22

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W 2011 ROKU
CZEŚĆ I
DIAGNOZA**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

1.	UWAGI WSTĘPNE.....	3
1.1.	CEL OPRACOWANIA.....	3
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA	4
1.3.	PODSTAWA OPRACOWANIA	4
2.	ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW	5
2.1.	STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	5
2.2.	BEZROBOTNI WG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	7
	<i>Bezrobocie wśród absolwentów</i>	<i>7</i>
2.3.	UDZIAŁ KOBIEC WEDŁUG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	8
2.4.	ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE	9
2.5.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW.....	10
	<i>Napływ bezrobotnych absolwentów</i>	<i>11</i>
3.	ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW.....	12
4.	ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	15
4.1.	ZAWODY DEFICYTOWE.....	15
4.2.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH DEFICYTOWYCH	18
4.3.	ZAWODY NADWYŻKOWE.....	21
4.4.	OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH NADWYŻKOWYCH	23
5.	WNIOSKI	29

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania	5
Wykres 2.	Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwale bezrobotnych	9
Wykres 3.	Napływ bezrobotnych według zawodów.....	10
Wykres 4.	Napływ bezrobotnych absolwentów według zawodów.....	11
Wykres 5.	Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD rejestrowanych w 2011 r.....	13

SPIS TABEL

Tabela 1.	Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.....	5
Tabela 2.	Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.....	7
Tabela 3.	Udział kobiet według zawodów	8
Tabela 4.	Oferty pracy zgłoszone w 2011 roku	12
Tabela 5.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu	15
Tabela 6.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim	17
Tabela 7.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu	22
Tabela 8.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.....	22

1. UWAGI WSTĘPNE

Dogłębne poznanie mechanizmu funkcjonowania lokalnego rynku pracy wydaje się niezbędne, aby można było skutecznie poprawić ten system, odpowiednio dostosowując do lokalnych potrzeb politykę rynku pracy. Spadek poziomu bezrobocia notowany w minionych latach sprawił, iż w wielu zawodach pracodawcy borykali się z obsadzeniem wolnych miejsc pracy, zaś kryzys gospodarczy oraz wzrost bezrobocia w ostatnim okresie, wskazał na słabe strony rynku pracy i wzrost liczby zawodów nadwyżkowych. Wciąż więc niezbędna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy, służąca podejmowaniu skutecznych działań w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, a także dla efektywnej promocji zatrudnienia. Nieodzowna ku temu jest obserwacja rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie diagnozę podstawowych wielkości opisujących rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych w powiecie opolskim i mieście Opolu w 2011 roku.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

1.1. Cel opracowania

Celem opracowania niniejszego raportu jest określenie zapotrzebowania na rynku pracy na konkretne zawody. Pozwoli to na określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych oraz usprawnienie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu i województwa opolskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1.2. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku, obowiązującej od 30 czerwca 2010 r.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 43 grupy duże, 132 średnie oraz 444 grupy elementarne. Grupy elementarne zawierają 2360 zawodów i specjalności. Szczegółową analizą objęto zawody elementarne.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (opublikowanego w Dz. U. Nr 251, poz. 1885 w dniu 31 grudnia 2007 r.).

1.3. Podstawa opracowania

Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu były sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy z powiatu opolskiego i miasta Opola (załączniki nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* oraz załączniki nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności* – z obu półroczy 2011 r.).

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW

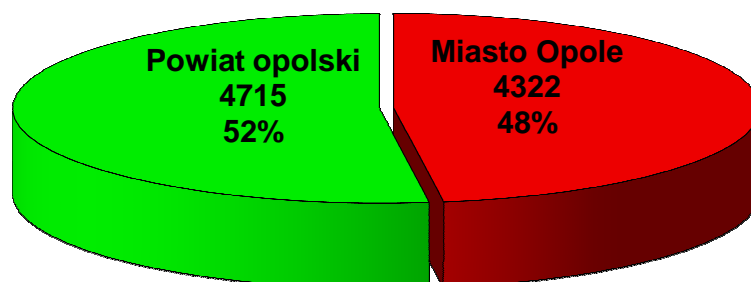
Na koniec grudnia 2011 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zarejestrowanych było **9037** osób. Strukturę bezrobotnych w zależności od miejsca zamieszkania ilustruje wykres 1.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2011 r. wyniosła:

- dla powiatu opolskiego – 12,4%,
- dla miasta Opolą – 6,2%.

Dla porównania w województwie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 13,3% (w kraju 12,5%).

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania

Stan na 31.12.2011 r.

2.1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wyróżniamy 10 grup wielkich (tabela 1). Do każdej z nich zaliczyć można mniejsze grupy zawodów oraz konkretne zawody i specjalności.

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów.

Kod grupy zawodów	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych			Udział grupy osób bezrobotnych wobec ogółu [%]
		Powiat opolski	Miasto Opole	Razem	
000000	Bez zawodu	826	749	1575	17,43 %
0	Żołnierze	4	1	5	0,06 %
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	44	82	126	1,39 %
2	Specjaliści	334	678	1012	11,20 %
3	Technicy i inny średni personel	421	503	924	10,22 %
4	Pracownicy biurowi	207	316	523	5,79 %
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	888	766	1654	18,30 %
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	111	45	156	1,73 %
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1313	815	2128	23,55 %
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	210	129	339	3,75 %
9	Pracownicy przy pracach prostych	357	238	595	6,58 %
	RAZEM	4715	4322	9037	100 %

Stan na dzień 31.12.2011 r.

- Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Osoby te stanowią aż 23,6% ogółu bezrobotnych (2128 osób). W grupie tej największy udział miały zawody:
 - ślusarz (202 osoby),
 - murarz (192 osoby),
 - krawiec (138 osób),
 - mechanik samochodów osobowych (90 osób),
 - stolarz (84 osoby),
 - cukiernik (77 osób),
 - mechanik pojazdów samochodowych (76 osób),
 - malarz budowlany (67 osób),
 - malarz-tapeciarz (61 osób),
 - tokarz w metalu (55 osób),
 - piekarz (54 osoby),
 - szwaczka (52 osoby).
- Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi zawodami są te, zaliczane do wielkiej grupy „pracowników usług osobistych i sprzedawców”. Stanowią oni 18,3%, tj. 1654 osoby. Najliczniejszymi w tej grupie są zawody:
 - sprzedawca (860 osób),
 - fryzjer (141 osób),
 - kucharz (133 osoby),
 - robotnik gospodarczy (106 osób).
- Bardzo liczną grupę tworzą osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Liczba ta klasyfikuje tę grupę osób jako trzecią pod względem wielkości. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych stanowi aż 17,4% (1575 osób).
- Znaczną grupę stanowią osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy „specjalistów” – 11,2% (1012 osób) z ogółu. W tej grupie można wyróżnić następujące dominujące zawody:
 - ekonomista (185 osób),
 - pedagog (54 osoby),
 - specjalista do spraw marketingu i handlu (30 osób).
- Duży odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby sklasyfikowani w grupie „technicy i inny średni personel” – 10,2% (924 osoby). W grupie tej największy odsetek bezrobotnych posiadają osoby z zawodami:
 - księgowy (73 osoby),
 - technik mechanik (64 osoby),
 - technik ekonomista (63 osoby),
 - technik administracji (62 osoby),
 - technik budownictwa (42 osoby),
 - przedstawiciel handlowy (41 osób).
- Ponad co dwudziesty z zarejestrowanych bezrobotnych został sklasyfikowany w grupie „pracownicy przy pracach prostych”. Świadczy to o tym, że 6,6% bezrobotnych (595 osób) posiada tylko elementarne umiejętności zawodowe. W grupie tej dominują zawody:
 - sprzątaczką biurową (96 osób),
 - pozostali robotnicy przy pracach prostych (69 osób),
 - robotnik budowlany (67 osób).

2.2. Bezrobotni wg kwalifikacji zawodowych

Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. urzędzie przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych

Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
Ogółem	9037	4876
Bez zawodu	1575	896
Sprzedawca	860	781
Ślusarz	202	1
Murarz	192	3
Ekonomista	185	147
Fryzjer	141	140
Magazynier	141	33
Krawiec	138	137
Kucharz	133	115
Technik prac biurowych	112	92
Robotnik gospodarczy	106	41
Sprzątaczką biurową	96	92
Mechanik samochodów osobowych	90	0
Stolarz	84	2
Cukiernik	77	66
Mechanik pojazdów samochodowych	76	0
Księgowy	73	71
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	69	22
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	68	58
Malarz budowlany	67	4
Robotnik budowlany	67	2
Technik mechanik	64	6
Technik ekonomista	63	55
Technik administracji	62	52
Malarz - tapeciarski	61	1
Kelner	55	47
Tokarz w metalu	55	5
Pedagog	54	48
Piekarz	54	22
Szwaczka	52	52

Stan na dzień 31.12.2011 r.

Bezrobocie wśród absolwentów

Wśród **552 absolwentów** (w tym 327 kobiet) zarejestrowanych w urzędzie (wg stanu na dzień 31.12.2011 r.) czwartą część stanowiły osoby bez zawodu (136 osób) z czego 57% stanowiły kobiety. Na drugim miejscu klasyfikują się absolwenci posiadający zawód sprzedawcy – 42 osoby (95% to kobiety). W następnej kolejności można wyróżnić zawody: fryzjera (31 osób), mechanika pojazdów samochodowych (18 osób), ekonomisty (14 osób), fizjoterapeuty (11 osób), technika organizacji usług gastronomicznych (10 osób) oraz dalsze, nie mające już tak istotnego udziału.

2.3. Udział kobiet według kwalifikacji zawodowych

W końcu 2010 roku udział kobiet pozostających w ewidencji bezrobotnych stanowił 52,5%, natomiast według stanu na dzień 31.12.2011, wśród 9037 zarejestrowanych bezrobotnych ogółem było **4876 kobiet**, co stanowiło **54,0%** ogółu. Z tabeli 3 możemy odczytać, iż kobiety stanowią przeważającą większość wśród osób bezrobotnych z zawodem szwaczki, salowej, fryzjerki lub krawcowej. Najwięcej kobiet posiada jednak zawód sprzedawcy (781 osób) a ich udział do ogółu bezrobotnych z tym zawodem stanowi 90,8%.

Największym problemem pozostaje liczna grupa kobiet bez żadnego zawodu. Odsetek ten wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 56,9%.

Tabela 3. Udział kobiet według zawodów

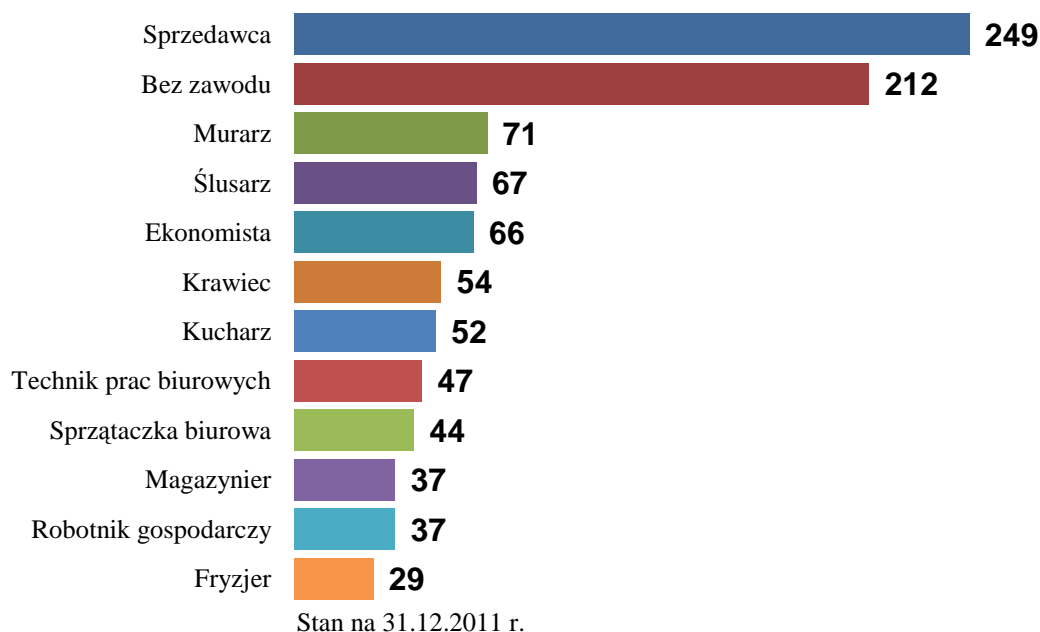
Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet
	ogółem	kobiety	
Szwaczka	52	52	100,0%
Salowa	37	37	100,0%
Fryzjer	141	140	99,3%
Krawiec	138	137	99,3%
Księgowy	73	71	97,3%
Sprzątaczką biurową	96	92	95,8%
Sprzedawca	860	781	90,8%
Pomoc kuchenna	37	33	89,2%
Pedagog	54	48	88,9%
Technik ekonomista	63	55	87,3%
Kucharz	133	115	86,5%
Cukiernik	77	66	85,7%
Kelner	55	47	85,5%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	68	58	85,3%
Technik administracji	62	52	83,9%
Technik prac biurowych	112	92	82,1%
Ekonomista	185	147	79,5%
Kucharz małej gastronomii	48	31	64,6%
Bez zawodu	1575	896	56,9%
Ogółem	9037	4876	54,0%

Stan na 31.12.2011 r.

2.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy były **1124 osoby** z terenu miasta Opola oraz **1315 osób** z terenu powiatu opolskiego (stan w dniu 31.12.2011 r.). Łącznie grupa ta stanowiła liczbę **2439 osób** (27,0% wobec ogółu). Należy więc baczniej przyrzeć się zawodom, których udział w tej grupie jest znaczny.

Wykres 2. Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwałe bezrobotnych

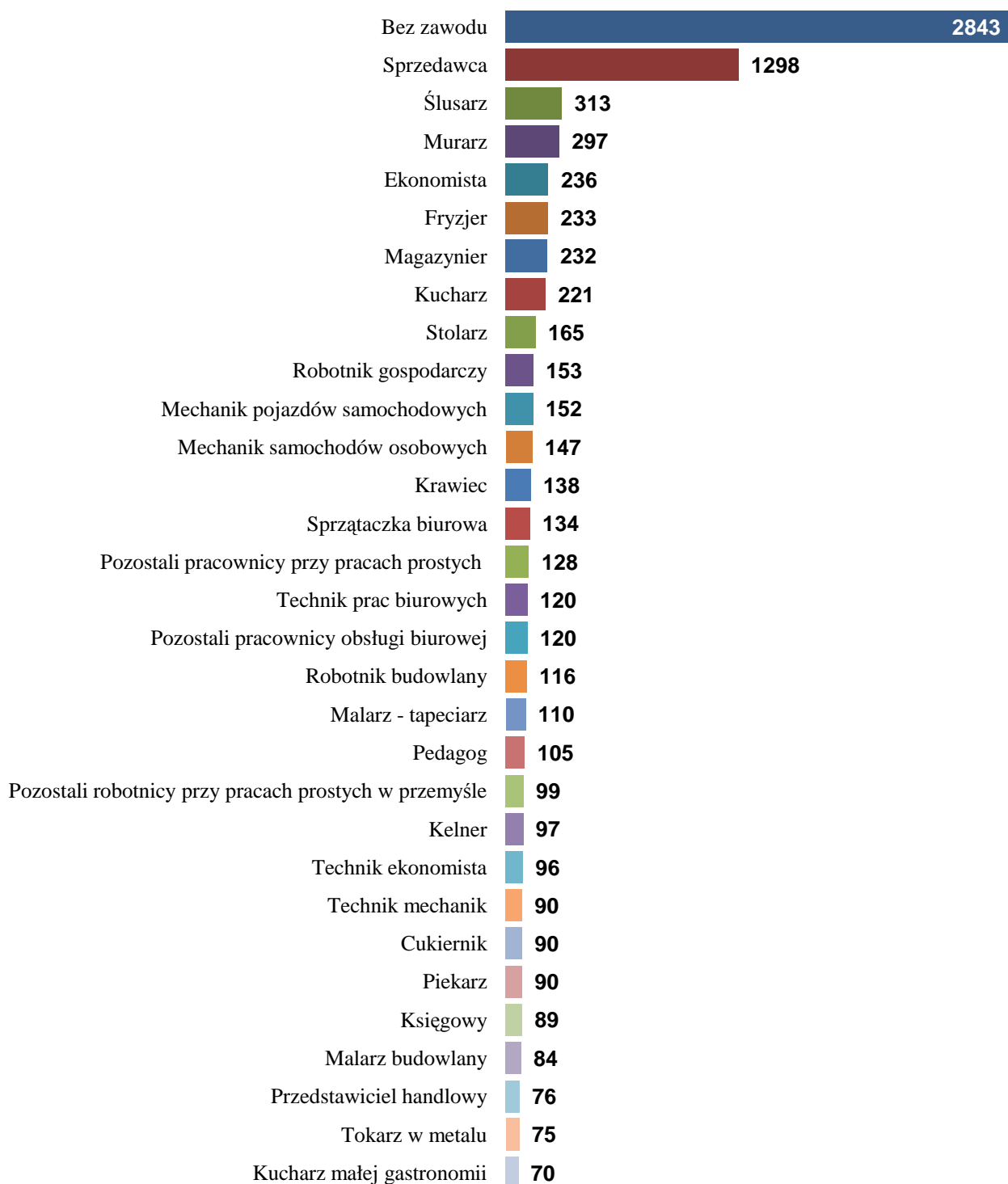
Zasadniczo dominującą pozycję zajmuje zawód sprzedawcy, gdyż aż 249 osób legitymujących się tym zawodem pozostaje w rejestrze urzędu co najmniej od 12-tu miesięcy. Zawodem tym w przeważającej większości legitymowały się kobiety – 95,2%. Murarze byli drugą co do wielkości grupą zawodową wśród osób długotrwałe bezrobotnych. W dalszej kolejności należało by wymienić zawody ślusarza, ekonomisty, krawca czy kucharza. Szczegóły ilustruje wykres 2.

Analizując zaś udział liczby osób, pozostających w rejestrze bezrobotnych od co najmniej roku, do ogółu bezrobotnych (dla zawodów, w których co najmniej 10 osób jest obecnie zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy), najwięcej, bo dokładnie połowa bezrobotnych to te, z zawodem szwaczki. W dalszej kolejności należy wymienić zawody kelnera (49,1%), sprzątaczek biurowej (45,8%), sekretarki (44,0%) czy technika prac biurowych (42,0%).

2.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W 2011 roku w tut. urzędzie zarejestrowano **14180 osób** bezrobotnych (7270 osób z terenu miasta Opola), w tym wśród nich co piąta osoba (20,0%) nie posiadała żadnego zawodu. Analizując napływ osób bezrobotnych **według ostatniego wykonywanego zawodu** okazuje się, iż najczęściej zarejestrowanych zostało osób z zawodem sprzedawcy (1298 osób), co stanowiło 9,2% wszystkich noworejestrowanych bezrobotnych. Fluktuacja bezrobotnych w tym zawodzie jest właśnie największa. Więcej informacji o ostatnich wykonywanych zawodach wśród noworejestrowanych osób bezrobotnych przedstawia wykres 3.

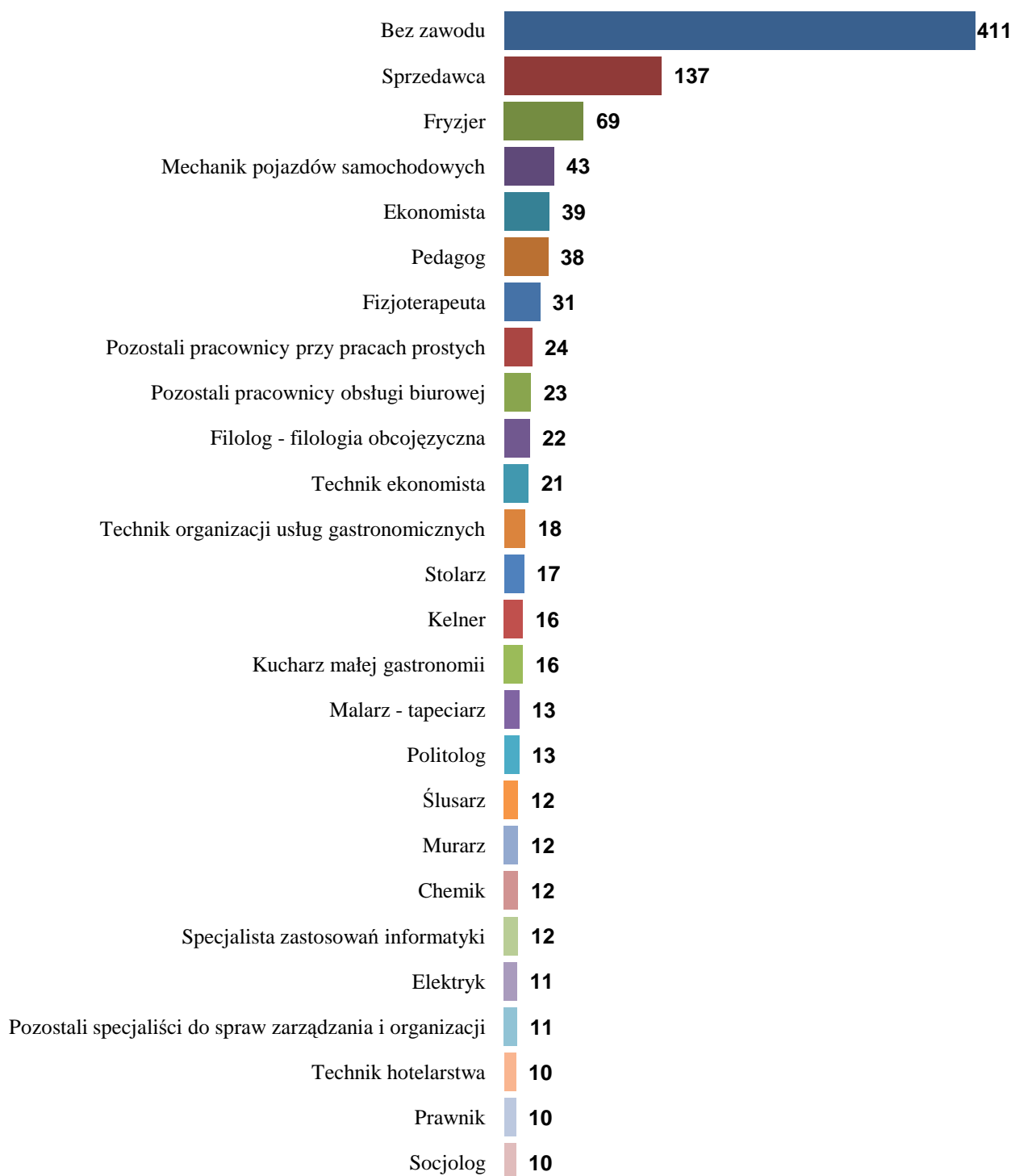
Wykres 3. Napływ bezrobotnych w 2011 r. według zawodów

Napływ bezrobotnych absolwentów

W 2011 r. w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **1685 osób** (807 osób z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 11,9% ogółu osób rejestrowanych. Do rejestru bezrobotnych trafiały głównie kobiety – łącznie 1018 (co stanowiło 60,4%). Blisko co czwarty z rejestrowanych absolwentów (411 osób) nie uzyskał żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej rejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód sprzedawcy (137 osób, w tym 119 kobiet), fryzjera (69 osób, w tym 67 kobiet) i mechanika pojazdów samochodowych (43 osoby).

Wykres 4. Napływ bezrobotnych absolwentów w 2011 r. według zawodów

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W 2011 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zgłoszono wraz z subsydiowanymi ofertami zatrudnienia i stażami **10213** ofert pracy. Od pracodawców z terenu powiatu opolskiego przyjęto **2700** ofert, natomiast z Opola przyjęto do realizacji **7513** ofert. W tabeli 4 podano zawody, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy.

Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w 2011 roku

Nazwa zawodu	Miasto Opole	Powiat Opolski	Razem
Ogółem	7513	2700	10213
Robotnik gospodarczy	419	372	791
Robotnik budowlany	645	66	711
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	4	398	402
Sprzedawca	316	49	365
Telemarketer	270	0	270
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	231	18	249
Brukarz	217	25	242
Doradca klienta	224	0	224
Kasjer handlowy	204	18	222
Przedstawiciel handlowy	186	24	210
Ślusarz	136	61	197
Magazynier	152	43	195
Kierowca samochodu ciężarowego	80	87	167
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	153	7	160
Sprzątaczką biurową	134	6	140
Kelner	109	26	135
Pomoc kuchenna	87	37	124
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	111	0	111
Murarz	76	33	109
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	65	40	105
Technik prac biurowych	75	23	98
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	61	29	90
Kucharz	67	23	90
Pozostali spawacze i pokrewni	68	21	89
Zbrojarz	77	10	87
Pracownik centrum obsługi telefonicznej	82	0	82
Księgowy	46	27	73
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	51	20	71
Ekspozytor towarów	69	0	69
Specjalista do spraw sprzedaży	33	31	64
Ogrodnik terenów zieleni	63	0	63
Technik handlowiec	25	33	58
Programista aplikacji	55	1	56
Spawacz metodą MIG	53	3	56
Fryzjer	45	10	55
Doradca finansowy	51	3	54
Elektryk	22	32	54

Stolarz	8	46	54
Kierowca samochodu dostawczego	42	11	53
Garmażer	51	0	51
Cieśla	39	11	50
Elektromechanik	13	37	50
Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	0	50	50

Zestawienie powyższe ujmuje zgłoszenia miejsc stażowych i tym samym oznacza to że zapotrzebowanie na pracowników (szczególnie w zawodzie pracownika biurowego) istnieje, lecz nie przekłada się to na stałe miejsca pracy. Należy zwrócić także uwagę na poszukiwany zawód robotnika gospodarczego, gdyż z reguły są to oferty prac społecznie użytecznych a więc nie stanowiące zatrudnienia.

Zestawienia nie zawierają zgłoszeń wolnych miejsc pracy biurowej ogłaszanych w administracji publicznej, Biuletynie Służby Cywilnej oraz Biuletynie Informacji Publicznej pozostałych instytucji, stąd też duża grupa ofert pracy nie została ujęta i tym samym wskaźnik intensywności nie może być dokładnie określony.

Na podstawie tabeli 4 widać, iż pracodawcy z terenu powiatu opolskiego i miasta Opola poszukują przede wszystkim pracowników z branży budowlanej (murarzy, cieśli, robotników budowlanych, brukarzy, zbrojarzy), handlu (sprzedawców, kasjerów, przedstawicieli handlowych, telemarketerów, specjalistów ds. sprzedaży) i usług związanych z handlem bądź obsługą innych podmiotów (pracowników ochrony, kierowców, magazynierów, księgowych czy sprzątaczek).

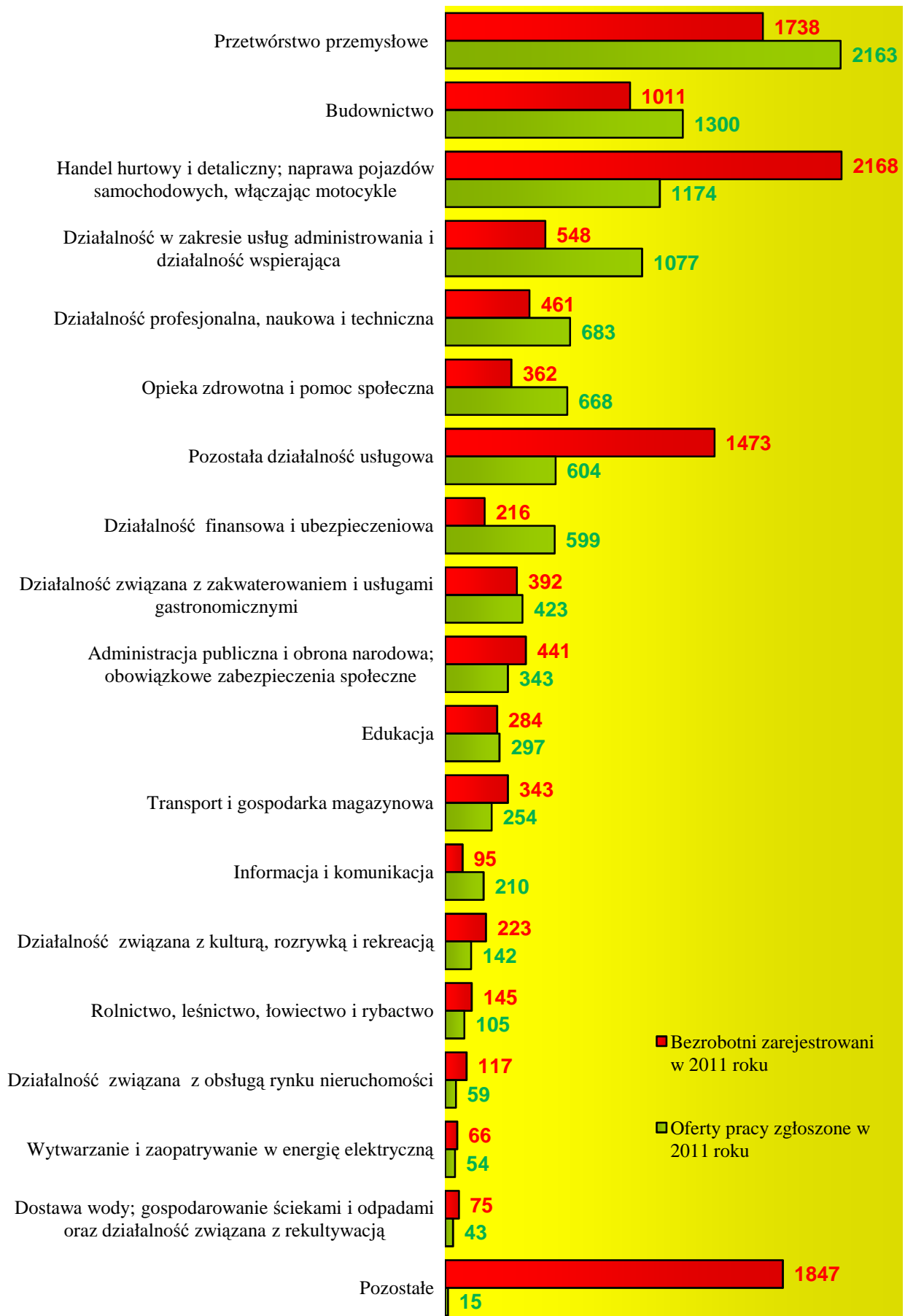
4. ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WEDŁUG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI

Z wykresu 5 wynika, iż na przestrzeni 2011 roku największy udział liczby osób bezrobotnych, zanotowano wśród osób poprzednio pracujących handlu, przetwórstwie przemysłowym, pozostałej działalności usługowej oraz budownictwie. Dane statystyczne wskazują jednak, iż osoby te najczęściej podejmują dalsze zatrudnienie. Wśród osób tych branż występuje wysoka fluktuacja na rynku pracy.

Branżą o dużej fluktuacji wśród pracowników jest handel, gdzie pomimo corocznego napływu do ewidencji znacznie ponad tysiąca osób bezrobotnych z tej branży spora liczba osób podejmuje zatrudnienie, głównie we własnym zakresie. Oznacza to, że składane oferty pracy z branży handlowej dotyczą tych samych miejsc pracy a także tych samych pracodawców. Z uwagi na proponowane przez pracodawców branży handlowej warunki pracy i płacy, oferty te są mało atrakcyjne wśród wykwalifikowanych handlowców.

Na uwagę zasługuje fakt, iż pracodawcy pomimo trudności w zatrudnieniu pracowników proponują niskie wynagrodzenia a często wręcz wolą zatrudniać cudzoziemców. Często też miejscem pracy jest obszar całego kraju.

Wykres 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD zarejestrowanych w 2011 r.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 322 zawody deficytowe, zaś na terenie powiatu opolskiego – 151 zawodów.

Aby analiza była miarodajna, skupiono się jedynie na zawodach wśród których wpływała minimum 1 oferta miesięcznie, oraz wskaźnik deficytu wyniósł co najmniej 1,1. Najwyższe wartości wskaźników deficytu dla dominujących zawodów ujęto w tabelach 5, 6.

Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Spawacz metodą MIG	4,4	0,0	MAX
Garmażer	4,3	0,0	MAX
Monter / składacz okien	2,8	0,0	MAX
Ankieter	2,3	0,0	MAX
Nauczyciel przedmiotów zawodowych medycznych	2,0	0,0	MAX
Pracownik prac dorywczych	1,8	0,0	MAX
Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1,7	0,0	MAX
Pośrednik finansowy	1,7	0,0	MAX
Monter ociepleń budynków	1,7	0,0	MAX
Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych	1,7	0,0	MAX
Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	1,4	0,0	MAX
Pracownik ochrony fizycznej II stopnia	1,3	0,0	MAX
Sortowacz surowców wtórnych	1,3	0,0	MAX
Spawacz metodą MAG	1,2	0,0	MAX
Sprzedawca w branży mięsnej	1,1	0,0	MAX
Krupier	1,0	0,0	MAX
Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	9,3	0,1	111,0
Ekspozytor towarów	5,8	0,1	69,0
Doradca finansowy	4,3	0,1	51,0
Opiekun osoby starszej	3,4	0,1	41,0
Telemarketer	22,5	0,6	38,6
Zbrojarz	6,4	0,2	38,5
Pracownik centrum obsługi telefonicznej	6,8	0,3	27,3
Brukarz	18,1	0,7	27,1
Kurier	2,0	0,1	24,0
Wykładowca na kursach	1,9	0,1	23,0
Operator maszyn do obróbki skrawaniem	1,8	0,1	22,0
Pilarz	1,7	0,1	20,0
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	19,3	1,1	17,8
Sprzedawca w branży spożywczej	2,8	0,2	17,0
Drukarz	1,4	0,1	17,0
Pozostali robotnicy budowlani robót	1,3	0,1	16,0

wykończeniowych			
Sprzedawca w stacji paliw	3,9	0,3	15,7
Robotnik budowlany	53,8	3,8	14,0
Programista aplikacji	4,6	0,3	13,8
Agent ubezpieczeniowy	2,2	0,2	13,0
Ogrodnik	2,2	0,2	13,0
Monter zespołów i zespołów elektronicznych	2,1	0,2	12,5
Specjalista kontroli jakości	1,0	0,1	12,0
Kolporter	1,8	0,2	11,0
Doradca klienta	18,7	1,8	10,7
Cieśla	3,3	0,3	9,8
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	12,8	1,3	9,6
Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	1,6	0,2	9,5
Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	3,1	0,3	9,3
Pozostali monterzy elektroniki i serwisanci urządzeń elektronicznych	2,3	0,3	9,3
Lektor języka angielskiego	1,3	0,2	8,0
Betoniarz - zbrojarz	3,2	0,4	7,6
Kasjer handlowy	15,5	2,1	7,4
Pozostali kucharze	1,2	0,2	7,0
Pozostali spawacze i pokrewni	5,7	0,8	6,8
Robotnik gospodarczy	34,9	5,5	6,3
Ładowacz	1,6	0,3	6,3
Opiekunka dziecięca	1,0	0,2	6,0
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	5,4	0,9	5,9
Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	1,9	0,3	5,8
Operator koparki	1,4	0,3	5,7
Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	1,2	0,3	4,7
Kierowca samochodu dostawczego	3,5	0,8	4,2
Przedstawiciel handlowy	17,0	4,5	3,8
Pomoc kuchenna	7,3	1,9	3,8
Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,6	0,4	3,8
Elektryk	1,8	0,5	3,7
Ogrodnik terenów zieleni	5,3	1,6	3,3
Elektromechanik	1,1	0,3	3,3
Kierownik budowy	1,6	0,5	3,2
Kierowca samochodu ciężarowego	6,7	2,3	3,0
Opiekunka domowa	1,5	0,5	3,0
Listonosz	1,4	0,5	2,8
Monter konstrukcji stalowych	1,4	0,5	2,8
Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	1,2	0,4	2,8
Kierownik działu sprzedaży	1,3	0,5	2,7
Operator suwnic (suwnicowy)	1,3	0,5	2,5
Inżynier organizacji i planowania produkcji	1,0	0,4	2,4
Spedytor	1,0	0,4	2,4

Elektromonter instalacji elektrycznych	2,8	1,3	2,2
Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	1,3	0,6	2,1
Sprzątaczką biurową	11,2	5,8	1,9
Kelner	9,1	4,9	1,8
Specjalista do spraw sprzedaży	2,8	1,5	1,8
Hostessa	1,7	0,9	1,8
Dekarz	1,3	0,8	1,8
Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	4,3	2,5	1,7
Lekarz	1,0	0,7	1,5
Kierowca autobusu	1,0	0,7	1,5
Specjalista administracji publicznej	1,5	1,2	1,3
Technik informatyk	1,2	0,9	1,3
Specjalista do spraw marketingu i handlu	3,2	2,6	1,2
Pielęgniarka	1,5	1,3	1,2
Portier	1,0	0,8	1,2

Stan na 31.12.2011 r.

W mieście Opolu największy wskaźnik intensywności deficytu zawodów wystąpił w zawodach związanych z branżą budowlaną i metalową (monter ociepleń budynków, betoniarz-zbrojarz, zbrojarz, cieśla, robotnik budowlany, operator koparki, ładowacz, brukarz, operator suwnic, elektryk, kierownik budowy, dekarz, spawacz, monter konstrukcji stalowych, monter-składacz okien).

Wśród zawodów deficytowych najwyższą średniomiesięczną liczbą ofert pracy zanotowano w zawodzie robotnika budowlanego, stąd widoczne jest zapotrzebowanie na niewykwalifikowanych pracowników do wszelkiego typu prostych prac budowlanych. Odmienna sytuacja wynika zaś wśród ofert na pracowników z zawodem robotnika gospodarczego – tu z kolei większość ofert stanowią propozycje prac społecznie użytecznych, które również nie dotyczą powierzenia stałej pracy. Podobna sytuacja występuje również w zawodzie technika prac biurowych, gdyż zdecydowaną większość tych ofert stanowią propozycje stażu, co nie wiąże się z zatrudnieniem pracownika.

Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Tapicer meblowy	1,5	0,0	MAX
Sprzedawca w branży spożywczej	1,0	0,0	MAX
Pozostali kowale i operatorzy pras kuźniczych	1,0	0,0	MAX
Spawacz metodą MAG	1,8	0,1	22,0
Administrator baz danych	1,9	0,2	11,5
Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	4,2	0,4	10,0
Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	33,2	5,1	6,5
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	1,5	0,3	6,0
Kierownik działu produkcji	1,4	0,3	5,7
Robotnik gospodarczy	31,0	7,3	4,3
Pozostali spawacze i pokrewni	1,8	0,4	4,2

Kierowca samochodu ciężarowego	7,3	1,8	4,1
Specjalista do spraw sprzedaży	2,6	0,7	3,9
Elektromechanik	3,1	0,9	3,4
Kowal	1,0	0,3	3,0
Stolarz meblowy	2,1	0,8	2,5
Technik handlowiec	2,8	1,3	2,2
Brukarz	2,1	1,0	2,1
Monter konstrukcji stalowych	1,5	0,9	1,6
Kasjer handlowy	3,0	2,0	1,5
Elektryk	2,7	1,9	1,4

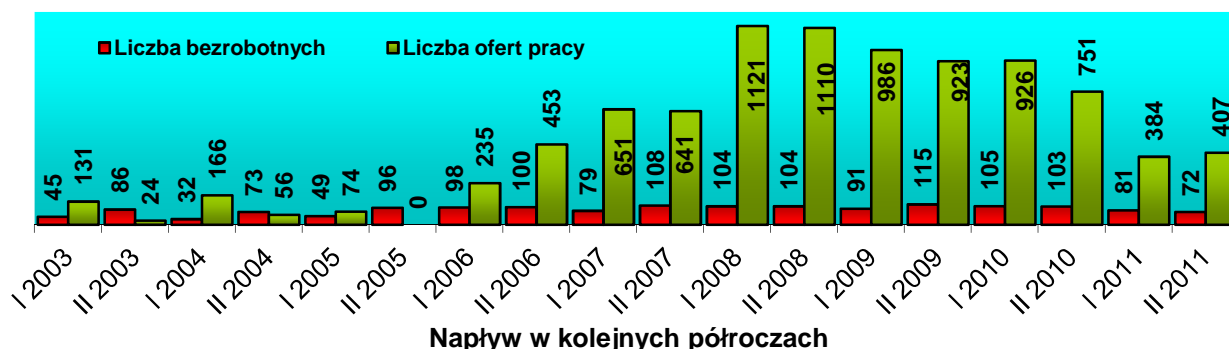
Stan na 31.12.2011 r.

Na terenie powiatu opolskiego występuje analogiczna sytuacja w zakresie zawodów deficytowych. Tu również spośród zawodów deficytowych o największej średniomiesięcznej liczbie ofert pracy występuje zawód robotnika gospodarczego, związanego głównie z ofertami prac społecznie użytecznych.

4.2. Ocena płynności w zawodach deficytowych

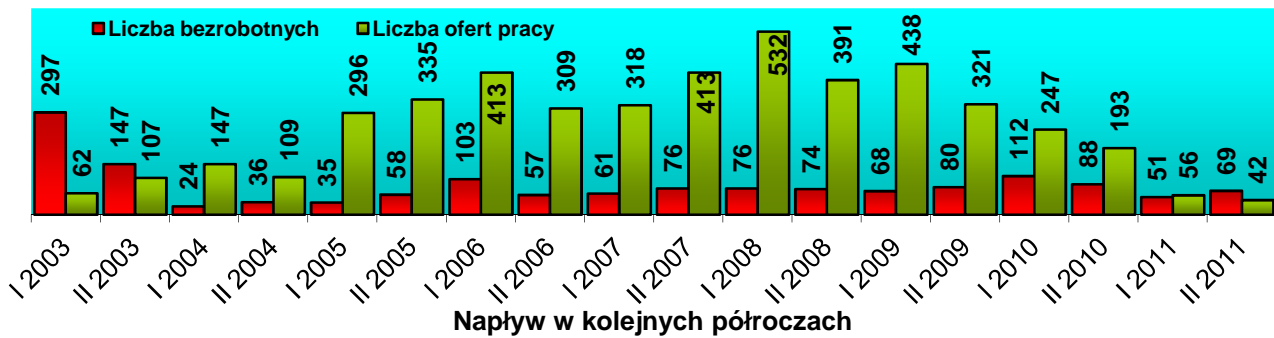
Analizując dane z lat 2003-2011 możemy próbować obserwować tendencję zawodów deficytowych, co jest właśnie faktycznym sensem monitoringu zawodów. Choć pierwsze opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstały dopiero w 2005 r., to jednak dostępne są dane dot. liczby bezrobotnych i ofert pracy (wg zawodów) już od 2003 r. Poniżej przedstawiono więc liczby rejestrowanych bezrobotnych oraz ofert pracy w latach 2003-2011 w konkretnych monitorowanych zawodach.

Najwięcej ofert pracy zgłoszono właśnie w zawodzie **robotnika gospodarczego**. Zawód ten ma więc stosunkowo duży deficyt na rynku pracy przy jednocześnie znaczących liczbach, szczególnie liczby wpływających ofert pracy ale i liczby rejestrujących się osób bezrobotnych. Należałoby zauważyć, iż wiele ofert w tym zawodzie to oferty wykonywania prac społecznie użytecznych, których nie należy uważać za pełnoetatowe miejsca pracy. Poniższy wykres szczególnie akcentuje ten wpływ od 2006 r. kiedy to właśnie wprowadzono tę formę aktywizacji bezrobotnych. Od 2008 roku liczba zgłaszanych ofert pracy w tym zawodzie wydaje się jednak maleć.

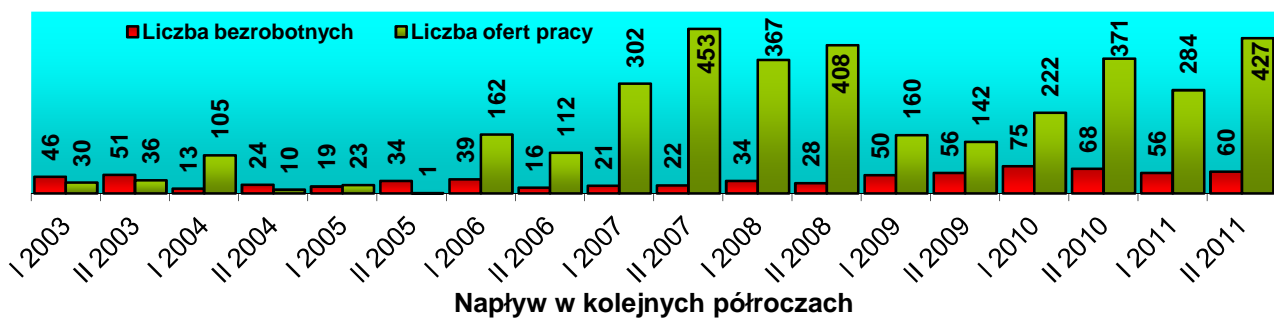

Podobną sytuację zauważamy wśród osób z zawodem **technika prac biurowych**. Tam liczba ofert również przewyższała podaż osób z tym zawodem wśród osób bezrobotnych, jednak znaczna liczba zgłoszonych ofert pracy to oferty stażu, które dostępne są jedynie dla wybranej kategorii bezrobotnych. Widoczne jest jednak, iż tą formą aktywizacji bezrobotnych pracodawcy istotnie zaczęli się interesować dopiero od 2005 r. Widocznym stał się jednak wzrost liczby

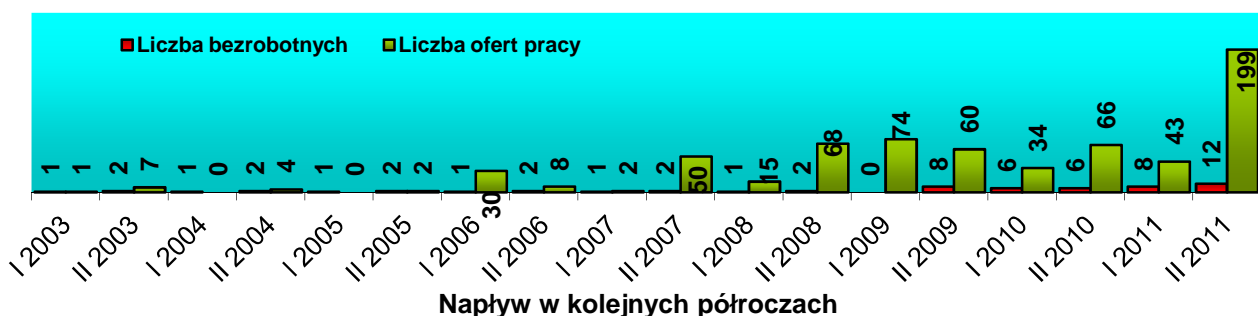
bezrobotnych z tym zawodem przy malejącej liczbie ofert pracy. Obecnie więc jest to zawód nadwyżkowy, choć wiąże się to zapewne jedynie ze mniejszej liczby zgłaszanych ofert stażu.

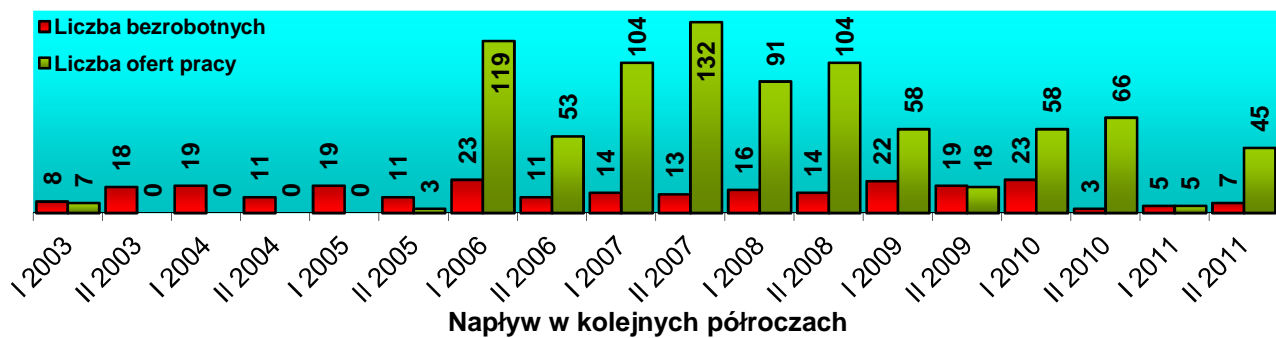
W latach 2006-2008 zauważalny był w kraju znaczny rozkwit budownictwa co wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem rynku pracy na osoby posiadające zawody niezbędne przy poszczególnych etapach wznoszenia konstrukcji i budynków oraz prac wykończeniowych w budownictwie. Choć wiele ofert dotyczy zawodów wymagających konkretnych kwalifikacji, to jednak najwięcej ofert pracy w tej branży dotyczyło właśnie niewykwalifikowanych **robotników budowlanych**. Liczba ofert w tym zawodzie była wysoka (szczególnie w latach 2006-2007) przy wciąż niskiej podaży, jednak od 2009 r. zauważamy także wzrost napływu osób bezrobotnych w tym zawodzie.

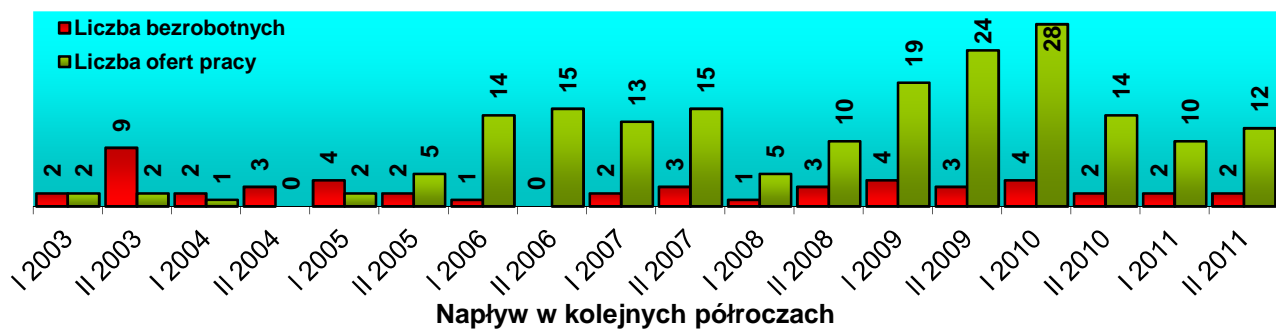
Dużym problemem jest także realizacja ofert pracy w zawodzie **brukarza**. Liczba napływających ofert pracy, pomimo nierównomiernych wahań, jest wciąż o wiele wyższa, a znikomy napływ bezrobotnych z tymże zawodem zupełnie nie pokrywa zapotrzebowania pracodawców. Szacuje się, iż dysproporcje między zapotrzebowaniem pracodawców na wykwalifikowanych pracowników w tym zawodzie a ich podażą, nie zrównoważą się.

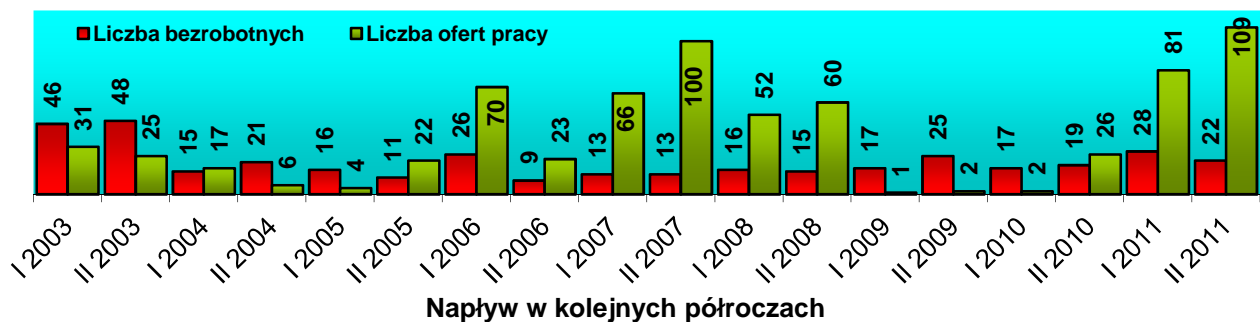
Podobnie od 4 lat dużym wskaźnikiem deficytu odznaczał się zawód **cieśli**. Od 2006 roku widoczna jest duża dysproporcja podaży-popytu, gdyż mała, stabilna liczba bezrobotnych z tym zawodem nie jest w stanie zaspokoić dużego popytu na ich kwalifikacje. Liczba bezrobotnych z zawodem cieśli wciąż jednak rośnie.

W zawodzie **operatora koparki** wciąż brak stabilizacji podaży-popytowej na wykwalifikowanych pracowników, gdyż wciąż zbyt mało pozostaje ich w rejestrze tut. urzędu, by móc zrównoważyć popyt na ich kwalifikacje zgłaszany przez pracodawców. Tu również możemy odczuć wzrost zapotrzebowania od 2006 r. wynikający z nowych inwestycji, co prawdopodobnie ma swe wyjaśnienie w wejściu polski do UE.

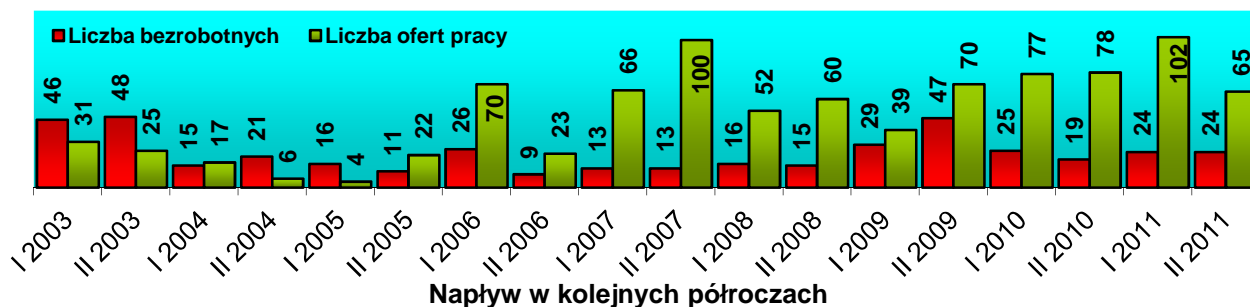

Lawinowy wzrost wpływających ofert pracy, obserwowany w latach 2006-2008, dla osób z zawodem **spawacza** został w 2009 r. wyraźnie zahamowany, jednak od dwóch ostatnich półroczy widoczny jest silny napływ ofert pracy, dotąd nienotowany w tak dużej skali. Do końca 2009 r. w grupie tej zaliczano jedynie spawaczy ręcznych gazowych, jednak po zmianie słownika zawodów kwalifikacji i specjalności, od 2010 r. zaczęto wliczać do monitorowanej grupy wszystkich spawaczy. Rosnąca liczba rejestrujących się osób z zawodem spawacza wskazuje jednak, iż coraz więcej osób szuka pracy w tym zawodzie, a jednocześnie zainteresowanie szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje w tym zawodzie wciąż jest duże.

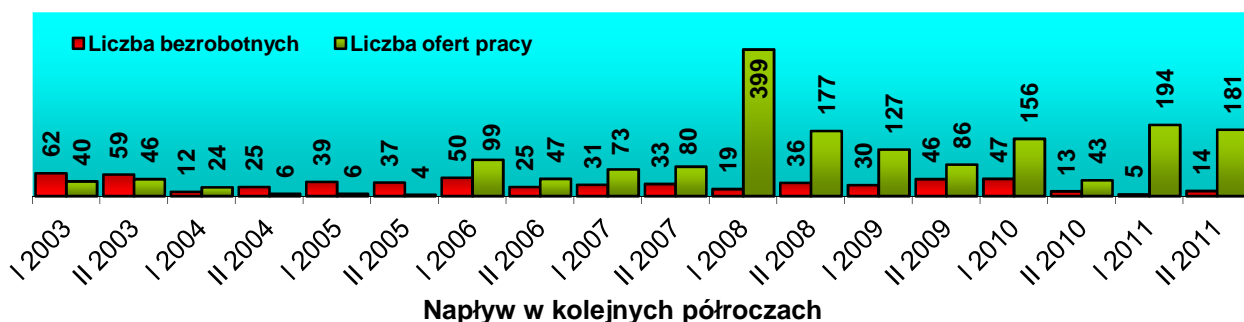

Zmiana dysproporcji podaży-popytu widoczna jest również w zawodzie **kierowcy samochodu ciężarowego**. O ile jeszcze w 2003 r. był to zawód nadwyżkowy, to jednak po umiarkowanej stabilizacji w 2004 r., od II półrocza 2005 widoczny był wzrost zapotrzebowania na osoby posiadające kwalifikacje do pracy w tym zawodzie. Wzrost liczby ofert od 2005 r. ewidentnie świadczył o wzroście gospodarczym, ukierunkowanym tu na handel i transport. Spadek liczby ofert w latach 2008-2009 świadczy być może o stabilizacji popytu oraz o skutkach kryzysu, jednak od II półrocza 2009 r. widoczny jest jej ponowny wzrost. W celu zrównoważenia popytu,

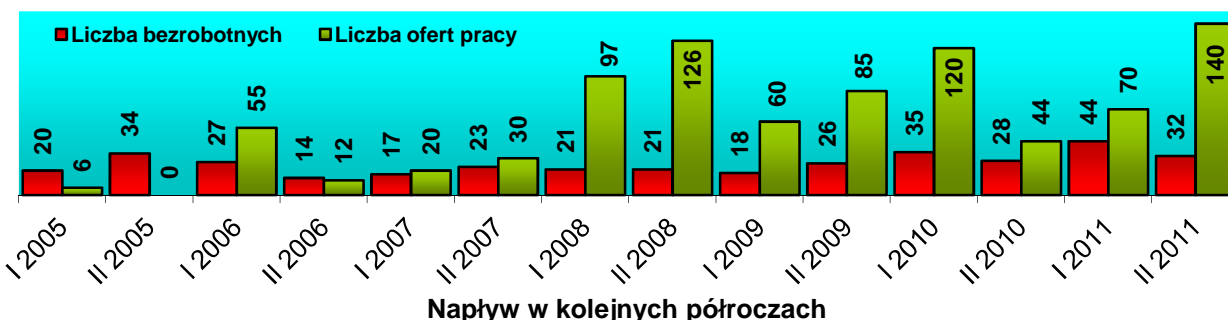
tut. urząd prowadził szkolenia dające bezrobotnym uprawnienia kierowania pojazdami ciężarowymi. Podobna sytuacja dotyczy kierowców kategorii D.

Deficytowym (od 2006 r.) pozostaje także zawód **pracownika ochrony fizycznej** (wcześniej zawód ten miał nazwę pracownika ochrony mienia i osób). Dużego zapotrzebowania na pracowników nie jest w stanie zrównoważyć podaż wynikająca z napływu bezrobotnych oraz absolwentów. Trudno jest zrównoważyć tę dysproporcję, gdyż pracodawcy często poszukują licencjonowanych pracowników ochrony, podczas gdy niewiele z rejestrujących się osób taką licencję posiada.

Od 2006 r. deficytowym jest również zawód **przedstawiciela handlowego**. Zapotrzebowanie na osoby z takimi kwalifikacjami wciąż rośnie, jednak trudno zrównoważyć popyt, bowiem do wykonywania pracy przedstawiciela handlowego wymagane są specyficzne predyspozycje, z kolei często odmienne dla różnych branż. Duża liczba napływających ofert pracy może świadczyć o intensywniejszym poszukiwaniu wśród pracodawców nowych rynków sprzedaży, być może właśnie w związku z kryzysem ekonomicznym.

4.3. Zawody nadwyżkowe

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W Opolu zanotowano 591 zawodów nadwyżkowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 644 zawody. W tabelach 7, 8 ujęto dominujące zawody nadwyżkowe, w których średniomiesięczna liczba

rejestrowanych bezrobotnych wynosiła co najmniej 3 osoby przy jednoczesnym wskaźnikiem nadwyżki niższym niż 0,9.

Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	128,0	0,0
Ekonomista	0,2	12,8	0,0
Krawiec	0,2	4,6	0,0
Filolog - filologia obcojęzyczna	0,0	3,1	0,0
Technik ekonomista	0,0	3,1	0,0
Technik budownictwa	0,1	3,1	0,0
Cukiernik	0,1	3,0	0,0
Mechanik samochodów osobowych	0,8	6,2	0,1
Pedagog	0,3	5,8	0,1
Pozostali pracownicy przy pracach prostych	0,3	5,6	0,1
Technik mechanik	0,6	5,2	0,1
Piekarz	0,3	3,9	0,1
Kucharz małej gastronomii	0,3	3,0	0,1
Mechanik pojazdów samochodowych	0,8	3,9	0,2
Stolarz	0,7	3,8	0,2
Sprzedawca	26,3	59,2	0,4
Kucharz	5,6	10,8	0,5
Fryzjer	3,8	7,5	0,5
Technik administracji	1,8	3,6	0,5
Kierowca samochodu osobowego	2,3	3,7	0,6
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	5,1	7,0	0,7

Stan na 31.12.2011 r.

Na podstawie tabeli 7 widać, iż w mieście Opolu największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód sprzedawcy, ale i także te z zawodem ekonomisty, krawca, filologa filologii obcojęzycznej, technika ekonomisty, technika budownictwa czy cukiernika. Przeciętnie średnio aż 128 osób w ciągu miesiąca rejestrowało się nie posiadając żadnego zawodu.

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	108,9	0,0
Mechanik pojazdów samochodowych	0,3	8,8	0,0
Krawiec	0,3	6,9	0,0
Ekonomista	0,1	6,8	0,0
Technik ekonomista	0,0	4,9	0,0
Piekarz	0,0	3,6	0,0
Szwaczka	0,0	3,1	0,0
Sprzedawca	4,1	49,0	0,1
Fryzjer	0,8	11,9	0,1
Malarz - tapeciarski	0,4	6,9	0,1
Sprzątaczkę biurową	0,5	5,3	0,1

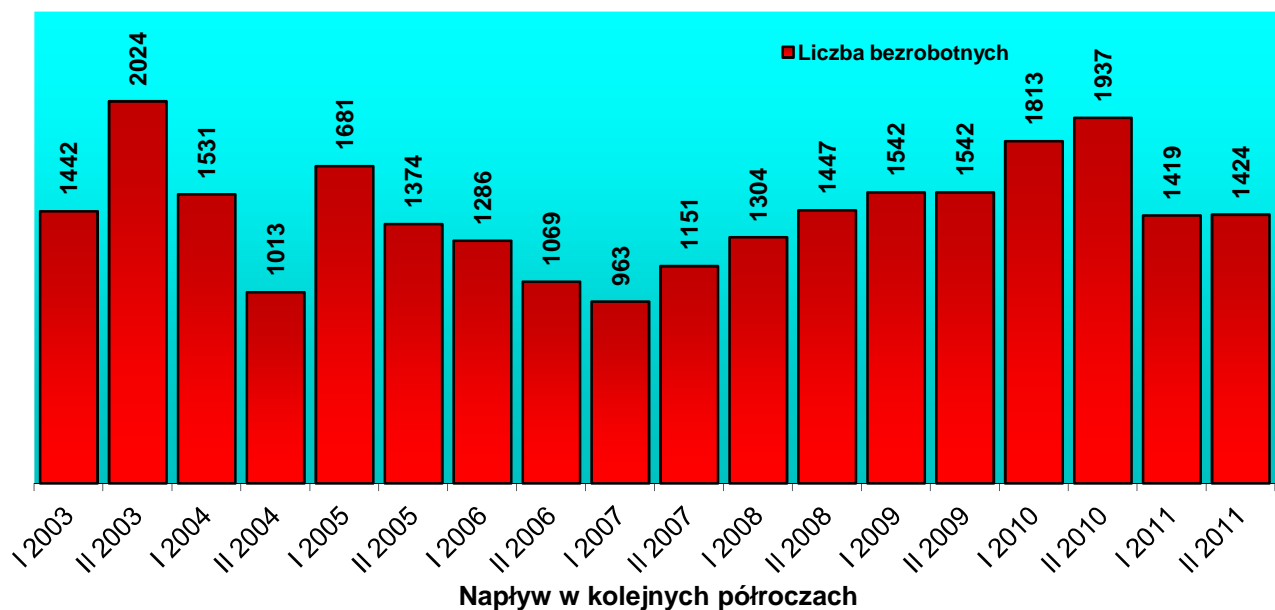
Cukiernik	0,3	4,5	0,1
Malarz budowlany	0,5	4,2	0,1
Murarz	2,8	17,5	0,2
Mechanik samochodów osobowych	1,3	6,1	0,2
Tokarz w metalu	0,6	3,8	0,2
Ślusarz	5,1	15,4	0,3
Kucharz	1,9	7,6	0,3
Stolarz	3,8	9,9	0,4
Magazynier	3,6	7,8	0,5
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	3,3	7,3	0,5
Technik prac biurowych	1,9	3,2	0,6
Kelner	2,2	3,2	0,7
Księgowy	2,3	3,0	0,8
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2,4	3,0	0,8

Stan na 31.12.2011 r.

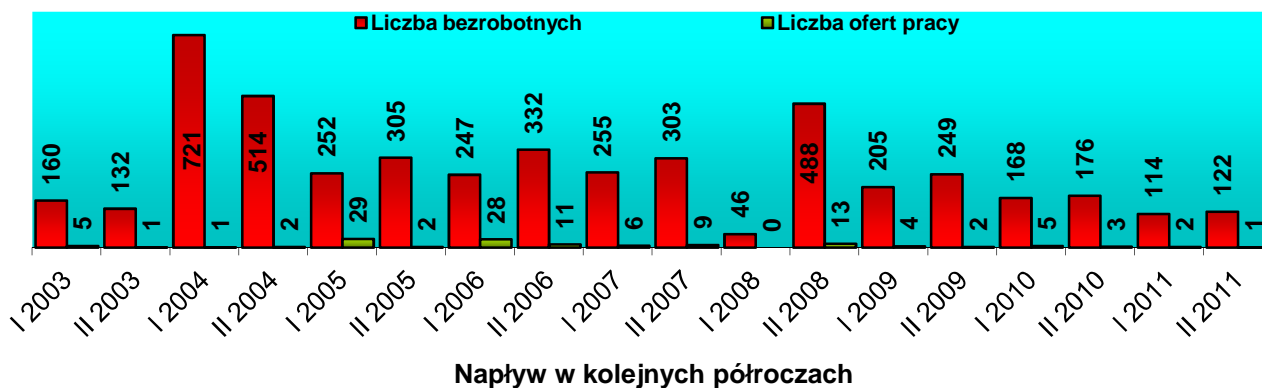
Według zestawienia zawartego w tabeli 8 wynika, iż z terenu powiatu opolskiego średniomiesięcznie aż ponad 109 osób rejestrujących się nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych. Są to często osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym lub też najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

4.4. Ocena płynności w zawodach nadwyżkowych

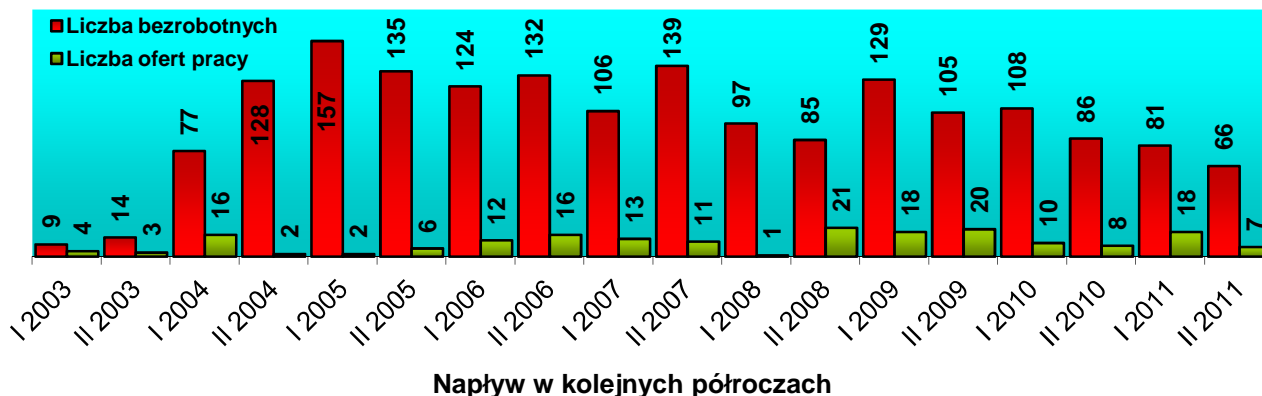
Zdecydowanie największy wskaźnik nadwyżki zawodów notowany jest w grupie osób bezrobotnych **nie posiadających żadnego zawodu**. Przyczyna jest prosta - brak ofert pracy dla osób bez zawodu, podczas gdy jednocześnie wiele osób bezrobotnych posiada jedynie podstawowe wykształcenie (bądź średnie ogólnokształcące), więc nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Liczba rejestrujących się osób bez kwalifikacji zawodowych w poprzednich 4 latach wyraźnie wzrastała. Powodem tego może być napływ do rejestru bezrobotnych absolwentów liceów ogólnokształcących czy też osób poprzednio pracujących, którym jednak ze względu na krótki okres wykonywanej pracy i nie dający (rozumianego zgodnie z ustawą) doświadczenia zawodowego, nie przypisano właściwego zawodu.

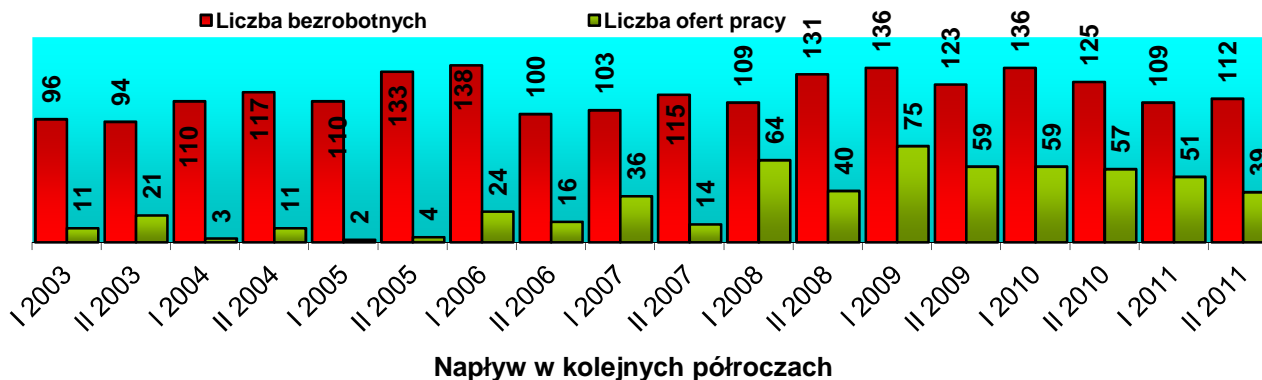
Równie niekorzystnym jest brak równowagi podaży-popytu dla osób z zawodem **ekonomisty**. Bezrobotni z tym zawodem (ok. 20% to absolwenci) stanowią wciąż zbyt dużą podaż na rynku pracy w zderzeniu z popytem wynikającym z ofert wolnych miejsc zatrudnienia.

Rozwój usług branży motoryzacyjnej również nie jest jeszcze w stanie zrównoważyć kilkukrotnej przewagi liczby osób bezrobotnych posiadających zawód **mechanika samochodów osobowych**. Obserwując dynamikę zmian, brak jednak nadziei na szybkie zrównoważenie popytu z podażą.

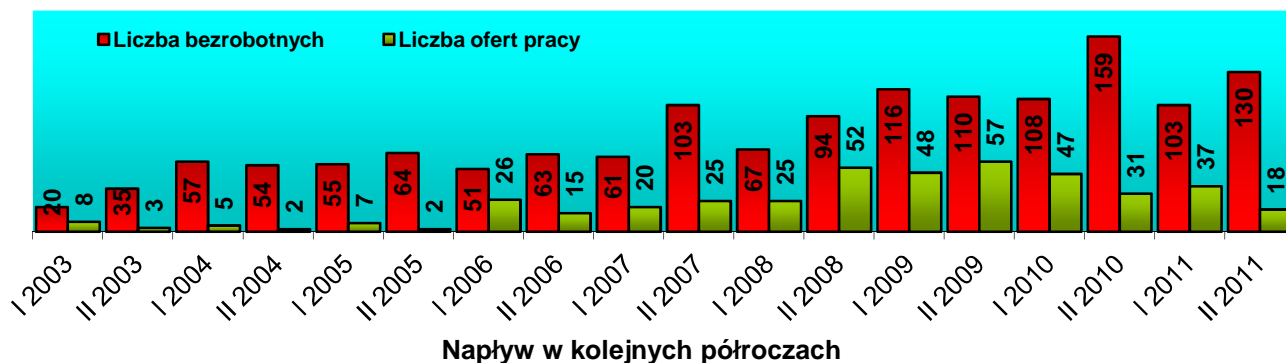

Z danych urzędu wynika, iż wciąż wyraźnie wysokim wskaźnikiem nadwyżkowości charakteryzuje się zawód **kucharza**, gdzie stale, co najmniej dwukrotnie, przeważa liczba zarejestrowanych bezrobotnych z tym zawodem nad napływającymi ofertami pracy. Z drugiej strony, pracodawcy borykają się z dużymi trudnościami ze znalezieniem doświadczonego, wykwalifikowanego kucharza.

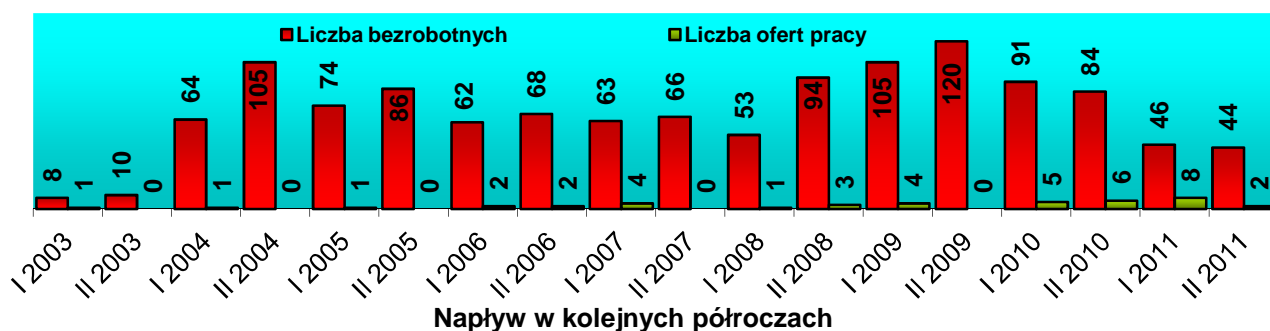
Zawodem nadwyżkowym objętym szerszym monitoringiem jest również zawód **fryzjera**. Liczba bezrobotnych w tym zawodzie utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie wykazując

niestety ciągłą tendencją wzrostu. Większość osób bezrobotnych zarejestrowanych z tym zawodem zamieszkuje na terenie powiatu opolskiego, przy czym jednak więcej ofert pracy składają pracodawcy z miasta Opola. Jednak podkreślić należy, iż liczba ofert pracy dla fryzjerów od 2006 r. także powoli wzrasta.

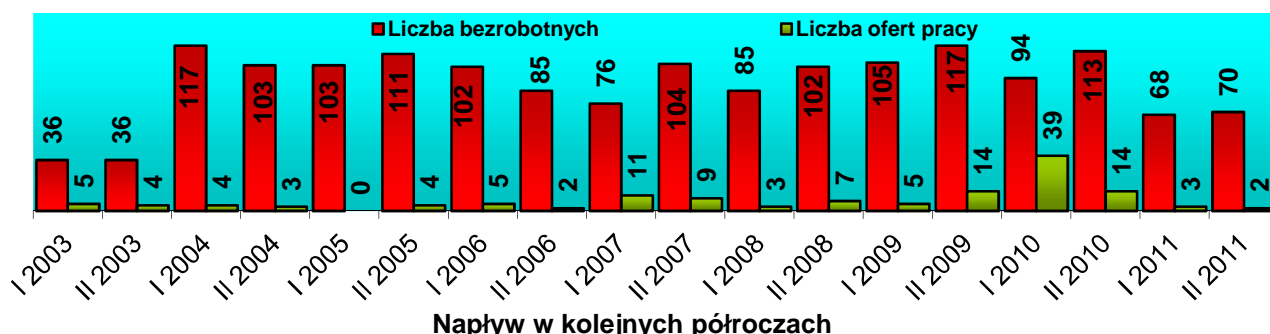
Napływ w kolejnych półroczach

Bardzo dużą nadwyżkę podaży nad popytem zanotowano w zawodzie **technika mechanika**. Wciąż wysoka liczba bezrobotnych z tym zawodem wynika generalnie z dużej liczby absolwentów szkół kształcących w tym zawodzie. Osoby te mają jednak bardzo małe szanse na otrzymanie oferty pracy zgodnej z wyuczonym zawodem. Z poniższego wykresu można wywnioskować, iż zawód ten jeszcze długo pozostanie nadwyżkowym.

Napływ w kolejnych półroczach

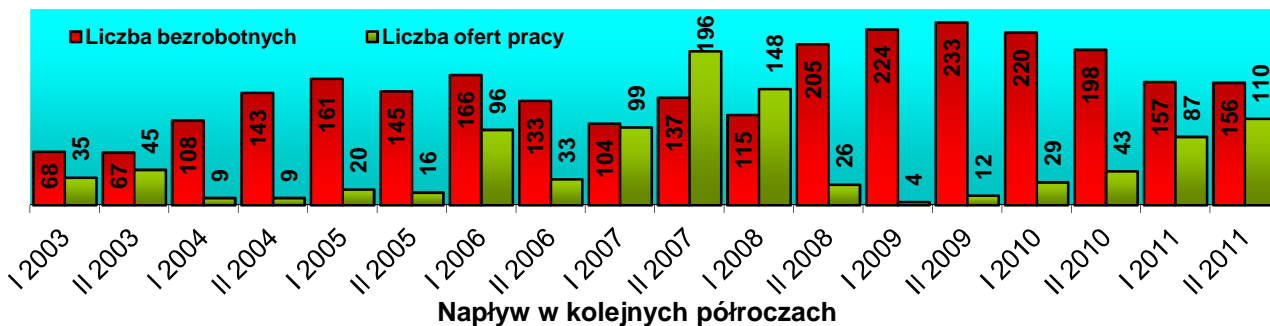
Nadwyżka wciąż występuje także w relacjach podaży-popytu na kwalifikacje w zawodzie **krawca**. Zmniejszenie się dysproporcji w I półroczu 2010 r. dawało pewne nadzieje na zbliżenie się do poziomu równowagi, jednak kolejne dwa półrocza rozwiały te nadzieje. Czas więc pokaże czy zjawisko to miało charakter chwilowy, czy też jest początkiem tendencji zmierzającej do zrównoważenia się relacji podaży-popytowej na pracowników z tym zawodem.

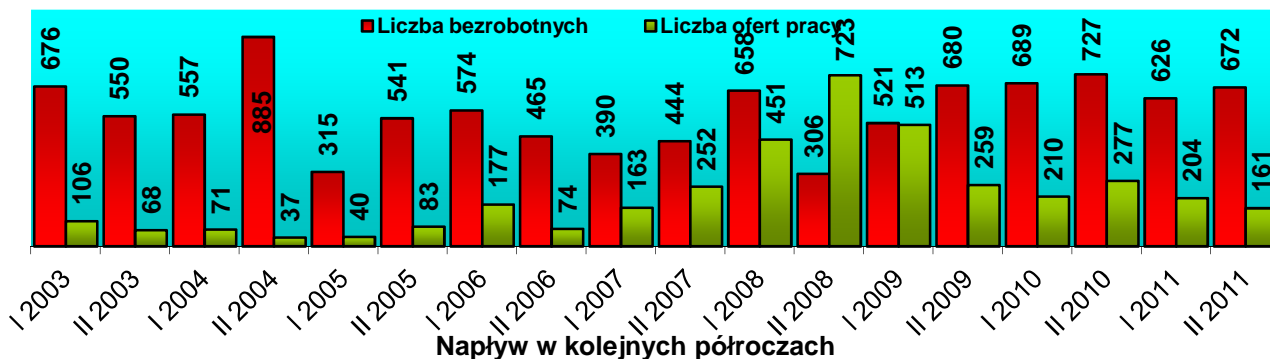
Napływ w kolejnych półroczach

Kryzys gospodarczy w przemyśle od 3 lat spowodował wyraźną nadwyżkę notowaną w zawodzie **ślusarza**. Po wzroście liczby ofert pracy w latach 2006-2008, od połowy drugiego półrocza 2008 r. nastąpił drastyczny spadek liczby napływających ofert pracy wobec liczby rejestrujących się bezrobotnych, co niniejszym kwalifikuje niniejszym zawód ślusarza do grupy

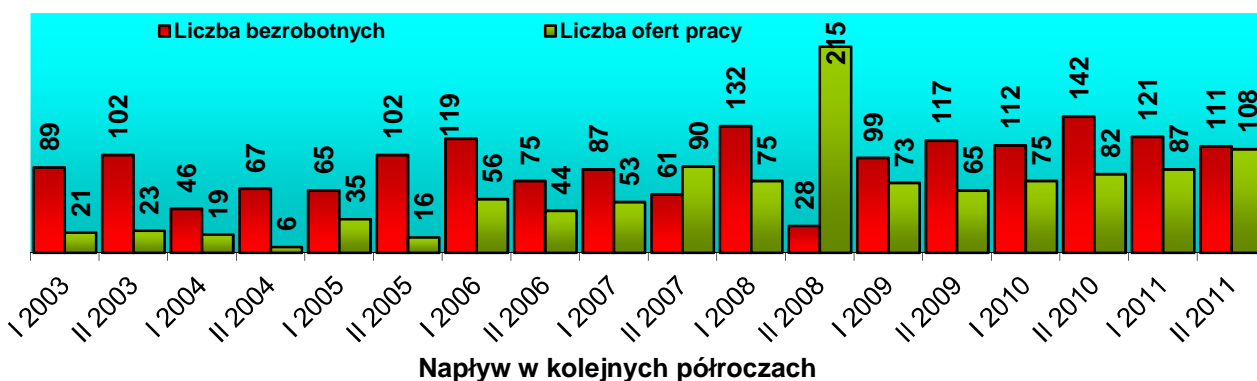
zawodów nadwyżkowych. Od 5 półroczy liczba ofert pracy jednak sukcesywnie wzrasta przy malejącej jednocześnie liczbie rejestrujących się bezrobotnych z zawodem ślusarza, co sugeruje, po czasie, zrównoważenie się dysproporcji podaży-popytu w tym zawodzie.

Zawodem, którego nadwyżki nie udało się także zrównoważyć jest zawód **sprzedawcy**, pomimo iż w II półroczu 2008 r. był on zawodem deficytowym. Liczba zgłaszanych ofert pracy w tym zawodzie rosła od 2005 r. przy jednoczesnym spadku rejestrujących się bezrobotnych z tym zawodem. Pytanie o tendencję podaży-popytu w przyszłości pozostaje jednak trudne do odpowiedzi. Jednocześnie zauważyć należy, iż liczba bezrobotnych z zawodem sprzedawcy rozkłada się równomiernie w obu powiatach, to jednak z miasta Opola spływa większość ofert.

Magazynierzy stanowią ostatnią wymienioną grupę osób bezrobotnych wśród monitorowanych zawodów nadwyżkowych. Choć zawód ten od początku obserwacji był zawodem nadwyżkowym, to jednak w latach 2007-2009 był on naprzemiennie zawodem deficytowym i nadwyżkowym. Większość bezrobotnych z tym zawodem mieszka w mieście Opolu, jednak oferty pracy spływają w podobnym udziale w obu powiatach. Powolny wzrost liczby ofert pracy świadczy generalnie o stabilnym poziomie koniunktury w handlu (głównie hurtowym) i transporcie, jednak obserwacje monitoringu wskazują na brak równowagi podaży-popytu w tym zawodzie. Wzrastająca liczba ofert pracy w ostatnim półroczu faktycznie doprowadziła do zrównoważenia się liczby ofert pracy oraz rejestrujących się osób bezrobotnych, dzięki czemu niniejszym zawód magazyniera stał się dziś zawodem zrównoważonym.

W powiecie opolskim w 2011 r.:

- W 527 zawodach, ujętych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 644 zawody były zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż wynosiła liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji. Największą liczbą osób wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniły się zawody:
 - sprzedawca,
 - murarz,
 - ślusarz,
 - stolarz,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
 - kucharz,
 - fryzjer,
 - krawiec,
 - ekonomista,
 - mechanik samochodów osobowych,
 - tokarz,
 - magazynier.
- 151 zawodów było zawodami **deficytowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował większą liczbą oferty pracy w danym zawodzie niż wynosiła liczba osób pozostających w ewidencji osób bezrobotnych. Większość z nich wymieniono w tabeli 6. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - robotnik gospodarczy,
 - kierowca samochodu ciężarowego,
 - pomoc kuchenna,
 - elektromechanik,
 - technik handlowiec,
 - specjalista do spraw sprzedaży,
 - elektryk,
 - spawacz,
 - kasjer handlowy,
 - brukarz,
 - stolarz meblowy,
 - monter konstrukcji stalowych,
 - cieśla.
- 32 zawody było zawodami **zrównoważonymi**, czyli popyt na pracowników o danym zawodzie był zbliżony podaży, m.in.:
 - robotnik budowlany,
 - monter podzespołów i zespołów elektronicznych,
 - opiekunka dziecięca,
 - portier.
- W 96 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania takiego zawodu, m.in.:
 - tapicer meblowy,
 - florysta,
 - tartacznik,
 - glazurnik,
 - operator obrabiarek sterowanych numerycznie,
 - drukarz.

W mieście Opolu w 2011 r.:

- W 455 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 591 zawodów było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji, m.in.:
 - sprzedawca,
 - ekonomista,
 - murarz,
 - kucharz,
 - fryzjer,
 - technik mechanik,
 - mechanik samochodów osobowych,
 - technik budownictwa,
 - krawiec,
 - pedagog,
 - cukiernik,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
 - księgowy,
 - piekarz.
- 322 zawody było zawodami **deficytowymi**. Większość z nich wymieniono w tabeli 5. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - robotnik budowlany,
 - robotnik gospodarczy,
 - telemarketer,
 - pracownik ochrony fizycznej,
 - doradca klienta,
 - brukarz,
 - przedstawiciel handlowy,
 - kasjer handlowy,
 - sprzątaczką biurową,
 - kelner,
 - pomoc kuchenna,
 - pracownik centrum obsługi telefonicznej,
 - kierowca samochodu ciężarowego,
 - zbrojarz,
 - ekspozytor towarów,
 - programista aplikacji.
- 47 zawodów było zawodami **zrównoważonymi** m.in.:
 - magazynier,
 - ślusarz,
 - barman,
 - sekretarka.
- w 188 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania pracy w zawodzie m.in.:
 - pracownik ochrony fizycznej II stopnia,
 - garmażer,
 - monter/ składacz okien,
 - krupier,
 - pośrednik finansowy.

6. WNIOSKI

Głównym celem badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych było stworzenie ich rankingów, które stanowią narzędzie dla monitoringu, czyli procesu systematycznego śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy. Monitoring pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych i służy lepszemu dopasowaniu kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców.

Rok 2011 był rokiem w którym zaobserwowano szczyt poziomu bezrobocia. W lutym 2011 roku poziom bezrobocia osiągnął pułap, niespotykany od 5 lat, prawie dwukrotnie większy niż notowany jeszcze w 2008 roku. Osobami bezrobotnymi stało się wiele pracowników zwalnianych z przyczyn ekonomicznych i to zarówno od pracodawców obszaru obsługiwanego przez tut. urząd jak i osób powracających z zagranicy. W ewidencji byli też cudzoziemcy, którzy tracąc zatrudnienie poza granicami Polski, nabyli prawo do zasiłku w krajach UE.

Faktem jest również spadek napływu ofert pracy. W 2011 roku wpłynęło mniej ofert niż w latach 2008-2010. Optymistycznym jest przynajmniej wzrost (od 2009 roku) udziału osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy. Niestety równocześnie rokrocznie rośnie udział osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu niestawienia się czy też braku gotowości do podjęcia zatrudnienia. Niestety, w 2011 roku aktywizacją objęto mniejszą grupę osób bezrobotnych, ze względu na ogólnokrajowe ograniczenie przeznaczanych na ten cel środków finansowych.

W 2011 roku spadła nieco liczba (mimo wzrostu udziału) osób do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Mniejsza jest też liczba (i udział) osób bezrobotnych do 25 roku życia, oraz do 27 roku życia z wykształceniem wyższym do roku od dnia ukończenia nauki. Rok 2011 odznaczył się jednocześnie dalszym wzrostem liczby (i udziału) osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych i niepełnosprawnych.

Wnioski wypływające z analizy pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się głęboką nierównowagą. Nadmiar poszukujących pracy występuje w większości zawodów i specjalności. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w nowych zawodach i specjalnościach nie nadąża za rosnącym napływem bezrobotnych z zawodów tracących rację bytu. Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym powodują zmiany na rynku pracy, które wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Nowa sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej prawie przez całe życie.

Kształcenie zawodowe jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników determinujących powodzenie jednostki na rynku pracy. W procesie projektowania zmian polegających na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy istotne jest zwrócenie uwagi na prognozę odnoszącą się do regionu, informującą o relacjach między tempem rozwoju rolnictwa, przemysłu i usług oraz możliwości wprowadzania nowych technologii. Dane te pozwolą na określenie kierunków i programów kształcenia.